

Ondersteunend materiaal voor kinderen met gedetineerde ouders

Veel mensen die te maken krijgen met detentie vragen zich af: is er ook materiaal om kinderen te ondersteunen die een (groot-)ouder in de gevangenis hebben? Dat is er zeker. In dit artikel wordt een aantal materialen besproken dat K I N D aanbeveelt aan familie en professionals.

Voorlees- en informatieboeken

1. Jouw Routekaart

Hoe kun je met een kind bespreken hoe een gevangenis er uit ziet? Met Jouw Routekaart! Expertisecentrum K I N D heeft deze routekaart ontwikkeld met kinderen voor kinderen die op bezoek gaan bij hun gedetineerde ouder. Via [Jouw Routekaart](#) ontdek je aan de hand van foto's en uitleg hoe een bezoek in de gevangenis werkt en wat je kan verwachten. De Routekaart is ook in het [Engels](#) verkrijgbaar.

2. Ik ga naar papa

[Ik ga naar papa](#) (4 – 10 jaar) is een therapeutisch kinderboek voor basisschoolkinderen, geschreven door Martine Delfos. Het boek is bruikbaar om het gesprek te openen over detentie van een ouder met een kind. In het boek wordt het verhaal verteld over Elvira die eerst niet weet waar haar vader is. Uiteindelijk komt ze erachter dat haar papa in de gevangenis zit en mag ze op bezoek. Ook bevat het boek weetjes voor ouders over het gedrag van kinderen in lastige situaties en tips hoe je hier mee om kunt gaan. Het geeft ook informatie over enkele hulporganisaties en hoe het er in de gevangenis aan toe gaat.

3. Een mama in de gevangenis & een papa in de gevangenis

Alle kinderen hebben behoefte aan duidelijkheid over waar hun (groot-)ouder nu is, wat voor plek dat is en hoe het daar met hem gaat. Voor ouders en professionals kan het lastig zijn om hierover met een kind in gesprek te gaan. Daarom zijn er boeken die bij zo'n gesprek kunnen helpen. Voor jonge kinderen is er bijvoorbeeld *Een mama in de gevangenis* en *Een papa in de gevangenis (tot 6 jaar)*. Je kan deze boeken bestellen bij [Humanitas](#). Je vindt de ingesproken versie van [mama in de gevangenis](#) en [papa in de gevangenis](#) op Youtube.

4. Altijd papa

Het boek Altijd papa bestaat uit korte verhalen uit het leven van een kind wiens vader in de gevangenis zit en is ook geschikt voor kinderen van 6-12 jaar. Je bestelt het boek via [Humanitas](#).

5. Vast

Jim zijn vader zit in de gevangenis. Hij praat er niet over, omdat hij zich schaamt. Ook is hij boos op zijn vader. Als Jim erachter komt dat hij niet de enige is op school met familie in de gevangenis, verandert alles. Ook vind je in dit boek een lijst met tips. Dit boek is geschreven door Annie van Gansewinkel en [online te bestellen](#). Het boek is geschikt voor jongens en meiden tussen de 10 en 16 jaar oud en is uitgegeven door de uitgeverij 'Eenvoudig Communiceren'. Het boek heeft ook een lesbrieff!

6. Achter de muur

Als iemand die je dierbaar is in de gevangenis belandt, is het moeilijk om daarover te praten. Het maakt je heel erg verdrietig. Toch is er altijd wel een sprankje hoop. Dat blijkt als Joost erachter komt dat zijn vader in de gevangenis zit. Hij ziet de toekomst somber in, tot dat hij de straatmuzikant Kristiaan leert kennen. Het boek '[Achter de muur](#)' van Linda Mieghem is geschikt voor kinderen vanaf 10 jaar oud.

7. Vast

Het boek '[Vast](#)' geschreven door Leanne van Spronsen is geschikt voor kinderen vanaf 9 jaar oud. Het boek laat de worsteling zien van een kind met zijn gevoelens na de boodschap van een ouder in detentie. Het boek gaat over Stijn. De vader van Stijn heeft een nieuwe baan. Er is geld voor een vakantie en voor nieuwe voetbalschoenen. Hij vindt het wel vreemd dat zijn ouders niet komen kijken bij zijn voetbaltoernooi. Dan komt zijn vader met een bericht waardoor zijn wereld op zijn kop komt te staan. Stijn weet zeker dat niemand dit mag weten.

8. Mijn vader zit vast

Linna moet met haar moeder en broertje verhuizen naar een flat in de stad, want haar vader komt in de gevangenis terecht. Ze mist haar vriendin uit het dorp waar ze eerst woonde en mist natuurlijk haar vader. Linna ziet er vreselijk tegenop om in de gevangenis op bezoek te gaan. Ook wil ze graag geheimhouden dat haar vader vastzit. Dit boek is geschreven door Marleen Schmitz en [online verkrijgbaar](#) voor kinderen van 10 tot 12 jaar.

9. Vast

Het boek *Vast* van [Humanitas](#) bevat 10 portretten van kinderen die vertellen hoe zij de detentie van hun vader of moeder hebben beleefd. Met tips voor kinderen in eenzelfde situatie. Geschikt voor kinderen vanaf 10 jaar oud.

10. Houvast

In *Houvast* vertellen moeders over hun detentie. Tien moeders vertellen over welke keuzes ze maakten en wat hen kracht geeft. Hun kinderen zijn hun houvast. Het is een uitgave van [Humanitas](#).

11. Alleen met de Goden

Alex Boogers won in 2016 de Boekhandelsprijs met zijn boek [alleen met de Goden](#). De vader van de elfjarige Aaron Bachman slaat op een avond een man neer en komt in de gevangenis terecht. Zijn moeder heeft haar handen vol aan haar eigen verdriet. Het boek bespreekt alle thema's die bij zo'n situatie komen kijken: verstoorde familierelaties, liefde, verlating en vechten om te groeien. Het is een ontroerend en meeslepend verhaal. Geschikt voor jongeren vanaf 15 jaar oud.

12. Als je opeens ergens anders woont

Dit voorleesboek is speciaal voor pleegkinderen en gerealiseerd door het fonds van William Schrikker, Shelley Vos en Alice Faber. Het gaat over het erkennen van emoties die kinderen bij een pleegzorgplaatsing kunnen voelen. Het boekje is bedoeld voor pleegzorgwerkers, pleegouders en jeugdzorgwerkers om voor te lezen aan pleegkinderen. Kinderen van gedetineerden die bij familieleden wonen kunnen er mogelijk ook profijt van hebben. Je kan het voorleesboekje en de bijbehorende handleiding met vertel- en doorpraattips gratis [downloaden](#).

13. De zweetvoetenman

In een boek vol waargebeurde verhalen brengt Annet Huizing samen met illustrator Margot Westermann de rechtsstaat tot leven. Intrigerende vragen komen aan bod: wat als je per ongeluk de verkeerde vermoordt? Heeft een hond inspraak? Mag je je eigen fiets terugstelen? Mag je liegen tegen de rechter? En waarom bemoeit de overheid zich met hagelslag? Dit boek laat zien dat recht overal is en van iedereen. Het [boek](#) is geschikt voor alle leeftijden.

14. Mona mist papa

[Mona mist papa](#) is een boek voor jonge kinderen. De schrijfster van dit boek is Griet Feyaerts. Zij schreef dit boek voor haar kinderen, waarvan de vader in detentie zat. Het boek gaat over Mona, zij is verdrietig, omdat zij haar vader mist. Daarom gaat ze op zoek naar een toverdrankje om weer blij te zijn. In haar fantasiewereld vraagt ze raad aan haar knuffelvriendjes.

15. Kind van de onderwereld

Een ontroerend verhaal van een kind met een gedetineerde vader. In dit boek vertelt Claudia Schoemaker over haar jeugd en haar vader. Ze maakt dramatische situaties mee, maar de liefde voor haar vader maakt veel goed. Het verhaal speelt zich af in de jaren zeventig en tachtig, waarin prostitutie, illegale gokpaleizen, drugs en wapenbezit voor Claudia vanzelfsprekend worden. Dit [boek](#) is geschikt vanaf 14 jaar.

16. Family Stranger

[Family Stranger](#) is een boek naar aanleiding van een fotoproject wat door middel van foto's en korte, maar veelzeggende teksten duidelijk maakt hoe kinderen, partners en ouders omgaan

met een familielid in detentie. Wiosna van Bon ging in gesprek met families. Zij wil met dit kunstproject laten zien dat de achterblijvende gezinsleden ook veroordeeld zijn en – in hun eigen wereld – de straf mee uitzitten. Met dit boek wil zij bijdragen aan de bewustwording over dit onderwerp.

17. Everyone Makes Mistakes, Living with my Daddy in jail

Ga op een hartverwarmende reis met de 10 jaar oude auteur, Madison Strempek. Haar leven verandert totaal als haar vader in de gevangenis terecht komt. Dit Engelstalige [boek](#) neemt je mee in haar hartverscheurende verhaal. Hoe houdt ze dit geheim? En hoe vindt ze de kracht om te begrijpen dat iedereen fouten maakt? Het boek gaat over doorzettingsvermogen, vergeving en liefde. Het geeft een interessant kijkje in de gedachtegang van een kind en is niet alleen interessant voor kinderen, maar voor iedereen die op een of andere manier verbonden is met deze doelgroep.

Filmpjes

Voor kinderen die niet zo van lezen houden zijn er verschillende filmpjes om te bekijken. Ook geven filmpjes een goede inkijk in de wereld van de gevangenis.

1. DJI

De Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) heeft een [video](#) gemaakt over een jongen waarvan de vader in de gevangenis zit. In dit filmpje laat hij zien wat het betekent wanneer je vader in de gevangenis zit en hoe je toch zo goed mogelijk contact houdt. Ook is er een korte video beschikbaar hoe het bezoek bij je vader of moeder in de gevangenis eraan toe gaat.

2. Small Talks

De vader van Nienke zit in de gevangenis in Leeuwarden. In deze [video](#) laat Nienke zien hoe het gaat als ze hem bezoekt in de Penitentiaire Inrichting (PI) Leeuwarden. Het is goed om te weten dat het bezoek in iedere PI er anders aan toe gaat.

3. Mijn kind en ik – vader vertelt

In deze korte [video](#) vertelt een vader over het programma ‘Mijn kind en ik’ van Exodus en waarom hij daar graag aan mee wilde doen. De training is gericht op het herstellen en behouden van de band tussen de gedetineerde ouder en het kind.

4. Als je papa in de gevangenis zit tijdens de coronacrisis

Hoe je een gevangenisstraf beleeft als achterblijvend familielid is een thema waar weinig mensen bij stilstaan. De twaalfjarige Lindsay [vertelt](#) over haar vader die 3 jaar in de gevangenis heeft gezeten en nu weer thuiskomt.

Werkboeken

Er zijn ook verschillende werkboeken voor kinderen beschikbaar.

1. Vogelvrij

Conny van Tatenhove schreef het boek [Vogelvrij](#), waardoor kinderen op een creatieve manier in gesprek kunnen met een volwassene. Het werkboek helpt bij het verwerken van emoties rondom detentie. Het werkboek is ook in Papiaments en Spaans beschikbaar. Naar verwachting komt het boek dit jaar in het Engels uit.

2. Mama woont even ergens anders / Papa woont even ergens anders

Humanitas gaf de boeken *Mama woont even ergens anders* en *Papa woont even ergens anders uit*. Beide voor kinderen in de leeftijd van 4 tot 8 jaar. Door middel van vragen en leuke opdrachten kunnen ouders en professionals in gesprek met het kind. Dit boek is aan te vragen via de gedetineerde ouder voor zijn/haar kind bij [Humanitas](#).

3. Super Belangrijk Boek

Expertisecentrum K I N D schreef eerder al over het dagboek voor kinderen '[Super Belangrijk Boek](#)'. Auteur van het boek, Kim van Dorst, ontwikkelde een methode om op een laagdrempelige en speelde manier het gesprek aan te gaan met een kind. Hoe ga je het gesprek aan zonder dat het een lastig of zwaar gesprek wordt? Het boek kan als dagboek worden gebruikt door het kind alleen of als invulboek samen met een ouder of hulpverlener. Voor kinderen met een ouder in detentie is het een mooie manier om samen met de gedetineerde ouder de week te bespreken (als daarvoor de ruimte is) of om later samen op terug te kijken. Juist, omdat de ouder zo'n groot gedeelte van de dagelijkse bezigheden mist, kan een kind de tijd vastleggen en dat –als het kind het wil– met de ouder doorspreken. Meer informatie over dit bijzondere boek vind je in het artikel op de website.

Voorlezen door gedetineerde vaders

PI Alphen aan den Rijn startte een aantal jaar geleden met het voorleesproject. Het project maakt het voor gedetineerde vaders mogelijk om hun kinderen een verhaaltje voor te lezen voor het slapen gaan. In de PI kan de gedetineerde ouder met medewerking van vrijwilligers een dvd opnemen waarop ze een verhaaltje voorlezen. De kinderen kunnen deze dan thuis voor het slapen gaan bekijken. Inmiddels is dit in verschillende Penitentiaire Inrichtingen mogelijk.

Heb jij nog materialen waar expertisecentrum K I N D op de hoogte moet zijn? Laat het ons weten via info@expertisecentrumkind.nl

